

pátek 16/6

Lysice

zámek, Sala terrena, 19³⁰

Barbora Hulcová / renesanční loutna, teorba

Bernhard Hofstötter / barokní loutna

Ve spolupráci

program

Ostrov louten

Renesanční loutna

Francesco Canova da Milano (1497–1543)

Ricercar: La Compagna

Alessandro Piccinini (1566–1638)

Chiaccona: Mariona alla vera Spagnola

John Dowland (c1563–1626)

Galliard: The right honourable the lady Clifton's spirit

Anonymus

Home again market is done

Teorba

Robert de Visée (c1655–1732)

Suita c moll

IV. Sarabande

Giovanni Girolamo Kapsberger (c1580–1651)

Canzone prima

Alessandro Piccinini (1566–1638)

Partite variate sopra quest' Aria francese detta l'Alemana

Barokní loutna

Sylvius Leopold Weiss (1687–1750)

Sonáta č. 44 A dur

I. Allemande

II. Courante

III. Sarabande

IV. Menuet

V. Gigue

David Kellner (1670–1748)

Chaconne

Společná skladba

Antonio Vivaldi (1678–1741)

Koncert pro mandolínu a orchestr a moll, RV 425

(úprava pro dvě loutny)

II. Largo

Dnešní festivalový koncert nabídne náhled na jeden z nejnitternějších hudebních nástrojů v dějinách evropské hudby – na loutnu. Původ tohoto strunného drnkacího nástroje hledějme v arabských zemích. Do Evropy jej Arabové přinesli v 8. století, když pronikli na Pyrenejský poloostrov. Mezi Araby měla loutna výsostné postavení, kromě hudby sloužila také při matematice, filozofii nebo astrologii. Jak a kdy byla loutna přijata křesťanským světem, je doposud nejasné, během sedmi staletí se ale vyvinula ve zcela svébytný evropský nástroj. Z původního nástroje zůstaly pouze některé dekorační prvky.

První doložené záznamy o evropských loutnách pocházejí až z konce 15. století a souhrnně je nazýváme *renesanční loutny*. Tyto nástroje byly většinou šestisborové, tedy měly 11 strun tažených v párech nazývaných „sbor“, přičemž nejvyšší struna byla jednoduchá (i jednoduché struny jsou u loutny nazývány sbory). Hlubší páry strun jsou laděny v oktávách, vyšší v unisonu. Krk renesanční loutny je většinou krátký s maximálně osmi pražci, hlavice pak zalomená pod úhlem téměř 90 stupňů. Mušle (korpus) naopak relativně velká a hluboká. Během renesance došlo k velkému rozvoji loutny. Zjednodušeně řečeno, mušle se zmenšila, krk se prodloužil a přibýly struny. Rozvoj loutnové hry se, jako veškerá hudba, šířila z Itálie. Rozšířila se třemi hlavními směry: do Francie, Anglie a do německy mluvících zemí. Jeden z vrcholů tvorby pro renesanční loutnu překvapivě představuje Angličan John Dowland.

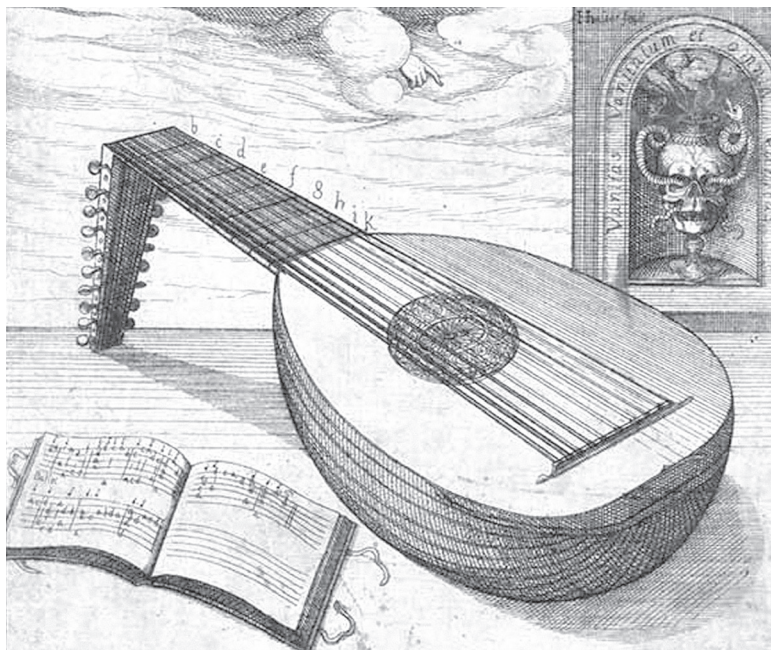
Společně s příchodem nových hudebních směrů a estetiky na přelomu 16. a 17. století se mění i úloha většiny hudebních nástrojů. V renesanci bylo v podstatě jedno, kterému nástroji bude svěřen určitý hlas, zda nástroji dechovému, strunnému nebo lidskému hlasu. To se s příchodem baroka radikálně mění. Každý nástroj začíná mít své nezastupitelné místo a stále více se hledají další možnosti virtuozity. S nástupem monodického slohu, tedy doprovázené melodie, se z loutny stává jeden z nejdůležitějších doprovodných nástrojů.

K harmonickému doprovodu je potřeba nástroje s výrazným basem, a proto byla vynalezena *teorba*. První zmínky o teorbě jsou z 80. let 16. století z Florencie. Teorba má zpravidla 6 hmatových sborů (to je podobné s loutnou), ale pak ještě 6 až 8 sborů basových naladěných

v diatonické řadě. V počátcích se teorba objevovala jako doprovodný nástroj sólového zpěvu, velice rychle ale zdomácněla i v hudbě orchestrální, jako základní nástroj pro hru *bassa continua*. Jako sólový nástroj teorbu plně využil jen několik skladatelů, například Giovanni Girolamo Kapsberger nebo Alessandro Piccinini.

Jedním z posledních velkých loutníků byl německý skladatel Sylvius Leopold Weiss, současník Johanna Sebastianna Bacha, který zkomponoval přes 600 skladeb pro loutnu. V polovině 18. století loutna velice rychle mizí z instrumentáře, stejně jako mizí hra *bassa continua*.

Kryštof Spirit

Loutna, rytina Johanna Hauera (1606–1660)

Barbora Hulcová se zabývá hrou na historické loutnové nástroje. S oblibou doprovází zejména zpěv v drobnějších formách, přičemž se nechává inspirovat propojením slova a hudby, svoji instrumentální linku citlivě přizpůsobuje zpívanému textu a vokální partie prokládá instrumentálními mezihrami. Dále je aktivní hráčkou jak sólového repertoáru, tak i bassa continua v malých i velkých ansámblech.

Po dokončení pražského Hudebního gymnázia ve třídě Václava Kučery absolvovala v oboru klasická kytara na Konzervatoři P. J. Vejvanovského v Kroměříži. Loutnovým nástrojům se začala věnovat nejprve soukromě pod vedením Jana Čižmáře, u něhož později započala svá studia na JAMU. Ve studiích dále pokračuje na Staatliche Hochschule für Musik Trossingen ve třídě Rolfa Lislevanda a od následujícího akademického roku bude prohlubovat své hudební vzdělání také na Schola Cantorum Basiliensis pod vedením Juliana Behra a Petera Crotona. Účastní

se kurzů ve třídách Paula O'Detta, Nigela Northe, Joachima Helda, Michaela Fieldse, Christiana Gutiérreze, Evangeliny Mascardi ad., je členkou souborů Ensemble Rosa Mystica, Vox Clamans, Ensemble Vergissmeinnicht a podílela se na natáčení řady CD. Při spolupráci s Ensemble Phoenix Munich doprovodila Dame Emmu Kirkby a Joela Frederiksena. S flétnistkou Antje Becker byly jako duo Ensemble Vergissmeinnicht vybrány do finále soutěže Early Music Young Ensemble Competition 2018 v Londýně a k účasti na International Young Artist's Presentation v Antverpách. Spolupracuje rovněž se soubory Czech Ensemble Baroque Collegium Marianum a Capella Mariana.

Než se začal věnovat loutně, studoval **Bernhard Hofstötter** hru na housle u prof. Greta Biedermannové. Na loutnu začal hrát až při studiu práv na univerzitách ve Vídni, Oslu, Lovani a St. Gallenu. Jeho loutnovým učitelem byl Luciano Contini na konzervatoři Arriga Pedrolla ve Vicenze a na konzervatoři ve Vídni. V roce 2001 získal diplom na Královské konzervatoři v Haagu, kde studoval ve třídě Toyohiko Satoha, čerpal další hudební inspiraci u Konrada Junghänla na Vysoké hudební škole v Kolíně nad Rýnem a na mistrovských kurzech u Hopkinsona Smithe, Rolfa

Lislevanda a Evangeliny Mascardi. Studia absolvoval u Yasunoriho Ima-
mury na štrasburské konzervatoři. Vystupuje v koncertních sálech svého
rodného Rakouska včetně slavných domů Konzerthaus Wien a Mozarte-
um Salzburg, v celé Evropě, Arménii a Japonsku.

Hofstötterovy sólové nahrávky loutnové a kytarové hudby 16. až 18. sto-
letí se všechny setkávají s mezinárodním ohlasem a získaly řadu ocenění,
například trojí cenu Pasticcio Prize, dva Clef de ResMusica nebo Zlatou
medaili Global Music Awards. Byl třikrát nominován na prestižní ocenění
International Classical Music Awards (ICMA), a to i za své CD *Fantasia
Bellissima* obsahující skladby ze lvovské loutnové tabulatury, které bylo
rovněž nominováno ve čtyřech kategoriích na cenu Opus Klassik.

V Ostrov louten se zítra a pozítří promění i rájecký zámek. Přijďte se
seznámit s dalšími druhy a barvami nástrojů bohaté loutnové rodiny.

so 17/6 a ne 18/6

Rájec-Jestřebí, zámek

Pierre Pitzl / vihuela, barokní kytara

Ryosuke Sakamoto / renesanční loutna

David Bergmüller / barokní loutna